Ticaret, yatırım ve hükümetlerarası projeler

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Ekonomik ilişkinin ölçeği

Ticaret 1990'dan bu yana hızla büyüdü. İkili ticaret 1998'de 8,154 milyar ABD dolarından 2000'de 10,821 milyar ABD dolarına yükseldi.[1] 2009'a gelindiğinde 75,1 milyar Singapur dolarına (S$75,1 milyar) ulaşmıştı. Çin 2013'ten bu yana Singapur'un mal ticaretindeki en büyük ortağıdır. 2023'te Singapur'un toplam mal ticaretinin yüzde 13,9'unu Çin oluşturdu. Aynı dönemde Singapur, yatırım akışları bakımından Çin'deki en büyük yabancı yatırımcı oldu. Çin ise 2007'den bu yana Singapur'un en büyük yatırım hedefidir.[2]

Bu rakamların dikkatle okunması gerekir. Singapur yatırımı olarak kaydedilen tutarın önemli bir kısmı, başka yerlerden gelen yatırımcıların Singapur holding şirketleri aracılığıyla yönlendirdiği sermayeden oluşur. Bunlar arasında kenti bölgesel hazine merkezi olarak kullanan çok uluslu gruplar ve birçok ülkeden sermaye toplayan fonlar vardır. Bu nedenle Singapur'un Çin'in en büyük yabancı yatırımcısı konumu, kendi sakinlerinin servetini olduğu kadar finansal aracı rolünü de yansıtır. Aynı durum ters yön için de geçerlidir. Çin'in Güneydoğu Asya'daki yatırımları da çoğu zaman Singapur'daki kuruluşlardan geçer.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Serbest ticaret anlaşması ve güncellemeleri

Ekonomik ilişkinin hukuki çerçevesi, 1 Ocak 2009'da yürürlüğe giren Çin-Singapur Serbest Ticaret Anlaşması'na (STA) dayanır. Anlaşmayı güncelleme müzakereleri, Devlet Başkanı Xi Jinping'in 2015'teki devlet ziyaretinin ardından başlatıldı ve Kasım 2018'de tamamlandı. İlk Güncelleme Protokolü aynı ay Başbakan Li Keqiang'ın resmî ziyareti sırasında imzalandı.[3]

Aralık 2023'te imzalanan Ek Güncelleme Protokolü 31 Aralık 2024'te yürürlüğe girdi. Protokol, anlaşmayı Çin'in bir Asya ülkesiyle yaptığı ve hizmetler ile yatırıma ilişkin taahhütlerin negatif liste yaklaşımını izlediği ilk serbest ticaret anlaşması hâline getirdi. Bu yaklaşımda açıkça hariç tutulmadıkça tüm sektörler açıktır. Singapurlu yatırımcılar artık inşaat, perakende ve toptan ticaret, mimarlık ve şehir planlaması, teknik test ve kiralama dahil 22 sektörde yabancı sermaye sınırlamalarına tabi değildir.[4] Finans kuruluşları açısından protokolün önemi, doğrudan tavizlerden çok verdiği mesajdadır. Singapur, Çin'in bu anlaşma tekniğini kullandığı ilk Asyalı ortaktı. Bu durum, kentin Çin'in dışa açılması için bir deney alanı olma rolünü teyit eder.

Suzhou, Tianjin ve Chongqing

İlişkinin en ayırt edici özelliği hükümetlerarası projedir. Çin-Singapur Suzhou Sanayi Parkı, Başbakan Yardımcısı Li Lanqing ile Kıdemli Bakan Lee Kuan Yew'in ortak geliştirme anlaşmasını imzaladığı 26 Şubat 1994'te başlatıldı. Park 278 kilometrekarelik bir alanı kapsar. Bunun 80 kilometrekaresi Çin-Singapur işbirliği alanını oluşturur.[5] Amaç, Singapur'un "yazılımını", yani Jurong sanayi bölgesinden edinilen planlama, yönetim ve yatırım teşviki yöntemlerini bir Çin kentine aktarmaktı.

İlk yıllar zor geçti. Başlangıçta geliştirme şirketinin yüzde 65'i devlet bağlantılı Singapur şirketlerine aitti. Suzhou yetkilileri ise kendilerine ait rakip bir sanayi bölgesini destekliyordu. Singapur 1999'da yerel yönetime parkın başarısında doğrudan bir çıkar sağlamak için payını yüzde 35'e indirdi. Park ilk kârını, 3,8 milyon ABD doları olarak, 2001'in ilk on ayında elde etti. 2019'a gelindiğinde

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ekonomik hasılası 274 milyar renminbiye ulaştı.[6] Singapur'un sonraki projelerinde uyguladığı ders şuydu: kurumsal bilgi aktarımı ancak yerel çıkarlar onunla uyumlu hâle getirildiğinde işe yarar.

İkinci proje, çerçeve anlaşması 18 Kasım 2007'de Başbakan Lee Hsien Loong ile Başbakan Wen Jiabao tarafından imzalanan Çin-Singapur Tianjin Eko-Şehri'dir. Eko-şehir 30 kilometrekarelik bir alanı kapsar ve 2020'ye kadar 350.000 sakin için planlanmıştı. Nüfusu 2019'da yaklaşık 100.000'e ulaştı. Bu, eko-şehir planlamasının sanayi gelişiminden daha yavaş ilerlediğini gösterir.[7]

Üçüncü proje olan Stratejik Bağlantısallık Konusunda Çin-Singapur (Chongqing) Model Girişimi 2015'te başlatıldı. Girişim finans, havacılık, lojistik ve bilgi teknolojileri üzerinde yoğunlaşır.[8] Suzhou ve Tianjin'den farklı olarak sabit bir alanı yoktur. Batı Çin'i Güneydoğu Asya'ya ve Singapur sermaye piyasalarına bağlamayı amaçlar. En görünür sonucu, Yeni Uluslararası Kara-Deniz Ticaret Koridoru'dur. Koridor, Chongqing'den Guangxi'deki Qinzhou gibi Beibu Körfezi limanlarına demiryoluyla uzanır ve oradan deniz yoluyla Singapur'a ve ötesine devam eder. Eylül 2019 itibarıyla koridor 90 ülkede 190 limana bağlanmıştı.[9]

Finansal işbirliği ve renminbi

Hükümet projeleri finansal işbirliğinin araçları hâline geldi. Çin Halk Bankası, 8 Şubat 2013'te Industrial and Commercial Bank of China'nın (ICBC) Singapur şubesini renminbi takas bankası olarak belirledi.[10] MAS ile Çin Halk Bankası'nın aynı yılın başlarında ikili döviz swap anlaşmalarını genişletmesinin ardından, Mayıs 2013'te Singapur'da renminbi takas işlevleri başlatıldı. 22 Ekim 2013 tarihli Ortak Konsey toplantısında Çin, Renminbi Nitelikli Yabancı Kurumsal Yatırımcı (RQFII) programını 50 milyar renminbilik bir kotayla Singapur'a genişletti. İki taraf ayrıca renminbi ile Singapur doları arasında doğrudan alım satım ve Suzhou ve Tianjin ile sınır ötesi renminbi akışlarına ilişkin çalışmalar konusunda anlaştı.[11]

İki yıl sonra, 9 Kasım 2015'te kota iki katına çıkarılarak 100 milyar renminbiye yükseltildi. Chongqing'e de Suzhou ve Tianjin ile aynı sınır ötesi renminbi tedbirleri tanındı. Böylece Singapur bankaları Chongqing şirketlerine renminbi kredisi

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

verebilir, bu şirketler de Singapur'da renminbi cinsinden tahvil ihraç edip elde ettikleri geliri ülkeye geri getirebilir hâle geldi. MAS ile Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu (CSRC), düzenli bir üst düzey diyalog ve "Bir Kuşak Bir Yol" (One-Belt-One-Road) girişimini destekleyen ürünler dahil ortak ürünlerin araştırılması konusunda anlaştı.[12] Bu tedbirler Singapur'u, Hong Kong dışındaki başlıca offshore renminbi merkezlerinden biri yaptı. Bu rol, Çin ile yapılan ticarete ve Çin bankalarının varlığına dayanır.

Notlar

1. Wikipedia, "China–Singapore relations" (Erişim tarihi: Kasım 2026): ticaret hacmi 1998'de 8,154 milyar ABD doları, 1999'da 8,56 milyar ABD doları ve 2000'de 10,821 milyar ABD doları; 2009'da 75,1 milyar SGD. ↩
2. Rajah & Tann Singapore, "Commencement of China-Singapore FTA Further Upgrade Protocol w.e.f. 31 Dec 2024", 9 Ocak 2025 (sg.rajahtannasia.com): Çin 2013'ten bu yana Singapur'un mal ticaretindeki en büyük ortağıdır ve 2023'te toplam mal ticaretinin yüzde 13,9'unu oluşturmuştur; Singapur 2013'ten bu yana yatırım akışları bakımından Çin'in en büyük yabancı yatırımcısıdır; Çin 2007'den bu yana Singapur'un en büyük yatırım hedefidir. Ministry of Foreign Affairs of Singapore, "People's Republic of China" ülke sayfası (Erişim tarihi: Kasım 2026): Çin 2013'ten bu yana en büyük ticaret ortağıdır. ↩
3. Ministry of Foreign Affairs of Singapore, "People's Republic of China" ülke sayfası (Erişim tarihi: Kasım 2026): CSFTA 1 Ocak 2009'da yürürlüğe girdi; güncelleme müzakereleri Devlet Başkanı Xi'nin 2015'teki devlet ziyaretinin ardından başlatıldı ve Kasım 2018'de tamamlandı; Güncelleme Protokolü Kasım 2018'de Başbakan Li Keqiang'ın resmî ziyareti sırasında imzalandı. ↩
4. Rajah & Tann Singapore, "Commencement of China-Singapore FTA Further Upgrade Protocol", 9 Ocak 2025: Protokol Aralık 2023'te imzalandı, 31 Aralık 2024'te yürürlüğe girdi; CSFTA "China's first FTA with an Asian country where commitments for services and investment are done through the negative list approach" hâline gelir; yabancı yatırımcılara kapalı sektörlerin

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

negatif listesi kısaltıldı; inşaat, perakende ve toptan ticaret, mimarlık ve şehir planlaması, teknik test ile kiralama dahil 22 sektörde yabancı sermaye sınırlamaları kaldırıldı. ↩

5. Wikipedia, "Suzhou Industrial Park" (Erişim tarihi: Kasım 2026): ortak geliştirme anlaşmasının Başbakan Yardımcısı Li Lanqing ve Lee Kuan Yew tarafından imzalanmasıyla 26 Şubat 1994'te başlatıldı; toplam 278 km², işbirliği alanı 80 km². ↩
6. Wikipedia, "Suzhou Industrial Park" (Erişim tarihi: Kasım 2026): başlangıçta yüzde 65 Singapur, yüzde 35 Çin kamu şirketleri payı; Singapur 1999'da payını yüzde 35'e indirdi; 2001'in ilk on ayında 3,8 milyon ABD doları ilk kâr; 2019'da 274 milyar RMB GSYH ve 37 milyar RMB vergi geliri. ↩
7. Wikipedia, "Sino-Singapore Tianjin Eco-city" (Erişim tarihi: Kasım 2026): çerçeve anlaşma 18 Kasım 2007'de Lee Hsien Loong ve Wen Jiabao tarafından imzalandı; 30 km² alan; 2020'ye kadar 350.000 sakin hedefi; China Daily'ye göre Nisan 2019'da yaklaşık 100.000 nüfus. ↩
8. China-Singapore (Chongqing) Demonstration Initiative on Strategic Connectivity, Devlet Başkanı Xi Jinping'in Kasım 2015'teki Singapur devlet ziyareti sırasında dört öncelikli sektörle (finansal hizmetler, havacılık, ulaştırma ve lojistik, bilgi ve iletişim teknolojileri) başlatıldı. ↩
9. Wikipedia, "New International Land-Sea Trade Corridor" (Erişim tarihi: Kasım 2026): Chongqing'den Qinzhou gibi Beibu Körfezi limanlarına demiryolu bağlantısı ve oradan deniz taşımacılığı; Singapur, China-Singapore (Chongqing) Demonstration Initiative on Strategic Connectivity'nin hükümetlerarası çerçevesi kapsamında ortak partnerdir; Xinhua'ya göre Eylül 2019 itibarıyla 90 ülkede 190 limana bağlıdır. ↩
10. Wikipedia, "Internationalization of the renminbi" (Erişim tarihi: Kasım 2026): "Singapore followed with the designation of ICBC as a clearing bank in 2013"; takas bankası atamaları tablosu: ICBC Singapur şubesi, 8 Şubat 2013. ↩
11. Monetary Authority of Singapore, "New Initiatives to Strengthen China-Singapore Financial Cooperation", basın duyurusu, 22 Ekim 2013: RQFII

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

programı toplam 50 milyar RMB kotayla Singapur'a genişletildi; Çin yuanı ile Singapur doları arasında doğrudan alım satım; genişletilen ikili swap anlaşması "paved the way for the launch of RMB clearing functions in Singapore in May this year"; Suzhou Sanayi Parkı ve Tianjin Eko-Şehri ile sınır ötesi RMB akışları için yeni tedbirler incelendi. ↩

12. Monetary Authority of Singapore, "Cross-border RMB Flows and Capital Market Connectivity between China and Singapore to Strengthen", basın duyurusu, 9 Kasım 2015: Suzhou ve Tianjin'e uygulanan tedbirler Chongqing'e genişletildi; Singapur bankaları Chongqing şirketlerine RMB kredisi verebilir, bu şirketler de Singapur'da RMB tahvili ihraç edip "fully repatriate the proceeds" yapabilir; RQFII kotası 50 milyar RMB'den 100 milyar RMB'ye iki katına çıkarıldı; Mart 2013'te imzalanan swap düzenlemesi yenilenecek; MAS–CSRC diyaloğu; One-Belt-One-Road girişimine destek dahil ortak ürünler. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.